

Evidencijski broj / Article ID: 20128073

Vrsta novine / Frequency: Dnevna

Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska

Rubrika / Section:

VILA SORKOČEVIĆ

► STR. 18-20

Najljepši dubrovački ljetnikovac sa
saunom Rudera Boškovića ide u
obnovu vrijednu 60 milijuna kuna

NOVO LICE NAJLJEPŠEG DUBROVAČKOG LJETNIKOVCA

Obnova vrijedna 60 milijuna kuna vratit će život u renesansni vrt, raskošno kameno stubište i saunu Ruđera Boškovića

DORA KORETIĆ

Prilazit će se s kopna i mora, a prvi dašak te nadaleko poznate dubrovačke kulture lada- nja čovjek će osjetiti čim stupi u renesansno očuvani vrt u kojem su nekada dane kratili pripadnici obitelji Sorkočević.

S terasa namijenjenih okupljaju- nju gospode moći će se razgledati prekrasna hortikultura i očuva- ni ribnjaci, a unutar objekta okusi prošlosti evocirati će se u restoranu s autohtonim jelima u koji će posjetitelji stizati nakon što su se okušali u isprobavanju nekog od starih, tradi- cionalnih zanata.

Bit će to prvi put u zadnjih neko- liko desetljeća da će ljетnikovac Sorkočević Skala u Komolcu, jedan od najljepših i najvećih ladanjskih kom-

pleksa u regiji, napokon biti prive- den svrsi i obnovljen, i to nakon što je godinama zjapio prazan, a prije toga je služio kao uredski prostor.

Plan nakon obnove

Oni optimističniji i bolje upućeni ka- zat će kako je sreća da nije uništen i spaljen do temelja, što je u dubro- vačkom kraju bila sudbina brojnih ladanjskih kuća i reprezentativnih zdanja od kojih je u izvornome obliku očuvan maleni dio. Tim više ču- di što su Dubrovčani pustili da vri-

jedna nekretnina po- put Sorkočević Skale kroz godine padne u zaborav. No to će se, srećom, sada ipak ispraviti.

ACI marina Dubrovnik u Komolcu, vlasnik ovog vrijednog zdanja, najavila je 60 miliju- na kuna vrijednu obnovu ljетnikov- ca, za što je izra- dena komplet-

na projektua dokumentacija te je ishodena građevinska dozvola. Kako su nam potvrdili u ACI-ju, jedan od najljepših primjera- ka dubrovačkog renesansnog ladanjskog života bit će rekon- struiran u cijelosti, a po završet- ku radova, za koje se još ne zna kad će početi, ljetnikov- vac će biti pre- namijenjen u novu kulturno- turističku desti-

Prvi put u posljednjih nekoliko desetljeća ljетnikovac će napokon biti priveden svrsi

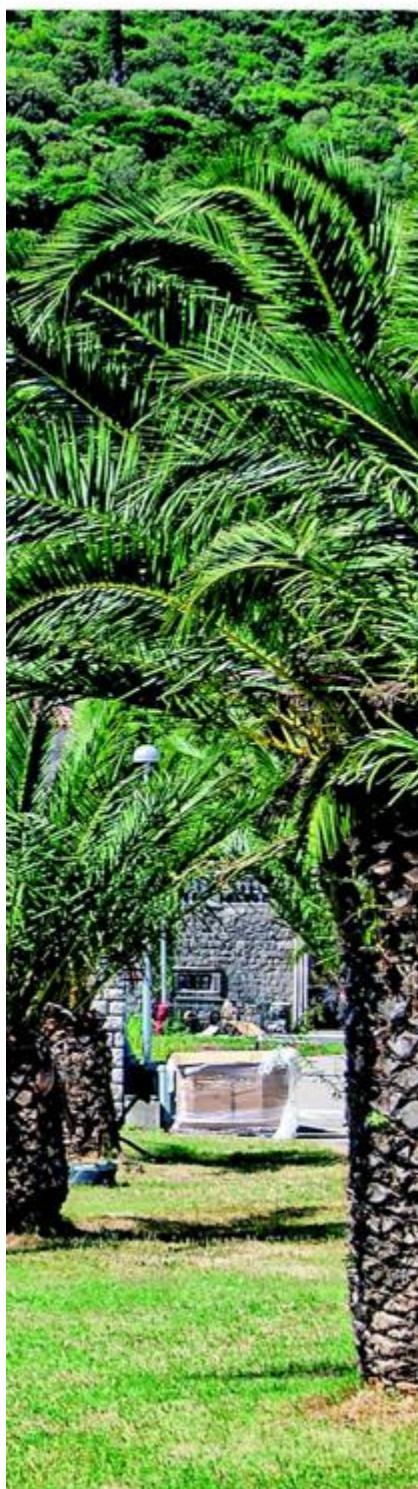
Prvi hrvatski skladatelj simfonija Luka Sorkočević fizičar i astronom Ruđer Bošković

Evidencijski broj / Article ID: 20128073

Vrsta novine / Frequency: Dnevna

Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska

Rubrika / Section:

Nakon završetka radova, za koje se još ne zna kad će početi, ljetnikovac će biti prenamijenjen u novu kulturno-turističku destinaciju u Komolcu. Unutar njega bit će otvorena suvenirnica s tradicionalnim predmetima, ekskluzivni restoran s autohtonim jelima i škola starih zanata. U ljetnikovcu se planira otvoriti i interpretacijski centar u sklopu kojega će se prezentirati tradicijski način življena, kultura ladanja, različiti društveni dogadjaji i aktivnosti koje opisuju duh renesansnog vremena.

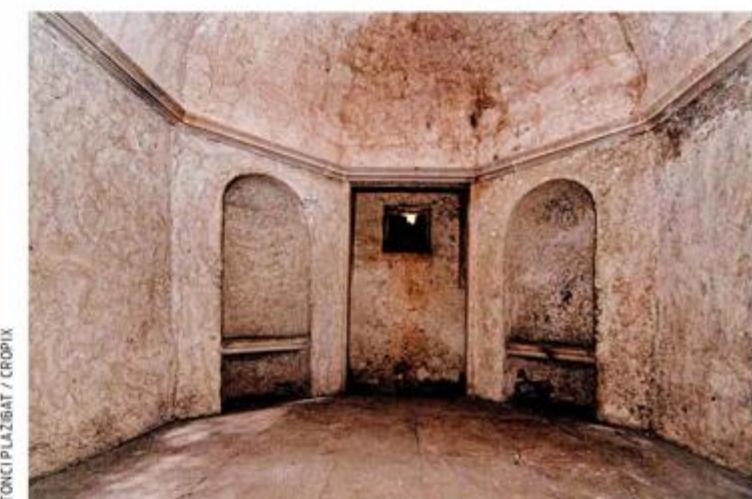
TONCI PLAŽIBAT / CROPIX

TONCI PLAŽIBAT / CROPIX

TONCI PLAŽIBAT / CROPIX

TONCI PLAŽIBAT / CROPIX

naciju u Komolcu. Unutar njega bit će otvorena suvenirnica s tradicionalnim predmetima, ekskluzivan restoran s autohtonim jelima i škola starih zanata. Smještajni kapaciteti, doznajemo, nisu predviđeni, no u ljetnikovcu se planira otvoriti i interpretacijski centar u sklopu kojega će se prezentirati tradicijski način življena, kultura ladanja, različiti društveni dogadjaji i aktivnosti koje opisuju duh renesansnog vremena.

Riječ je, pojašnjava Vinicije Lupis, voditelj centra Dubrovnik pri Institutu Ivo Pilar, o jednom od najljepših očuvanih renesansnih ljetnikovaca uopće, koji je naziv Skala dobio zbog jedne specifičnosti - kamenog stubišta koje vodi k moru i ima karakteristike visoke renesanse. To je, naravno, samo jedna u nizu posebnosti i dodatnih vrijednosti ovoga zdanja, nastaloga na spoju Omble i Jadrana, a nazivaju ga još i "vodenim ljetnikovcem".

"Taj mu naziv pripada jer je cijeli vezan uz vodu, što su specifičnosti kakvih danas više nema na hrvatskom djelu Jadrana. Nešto slično moguće je vidjeti eventualno u talijanskoj pokrajini Veneto, ali ni tamo nema primjeraka kakav je Sorkočević Skala, dakle da ljetnikovac istovremeno povezuje rijeku i more. Budući da je ladanjska arhitektura u Hrvatskoj po dolasku Turaka bila znatno reducirana i uništена, Sorkočević Skala doista je vrijedan primjerak koji svjedoči o tadašnjem vremenu, ali i važnosti Dubrovačke Republike", priča nam Lupis podsjećajući kako je ovo zdanje vrlo vjerojatno prezivjelo i zbog specifičnog položaja Dubrovačke Republike.

Ono je nastalo, pojašnjava, na spoju novog i starog svijeta, izme-

du "gusla i opanaka" s jedne te visoko sofisticiranog načina života dubrovačkog plemstva s druge strane, koje je, između ostalog, među rijetkim u tome kraju uživalo čak i u blagodatima saune. Riječ je o oktogonalnoj kupaonici nastaloj po uzoru na firentinske banje koja je u sklopu ljetnikovca ostala sačuvana do danas te će također, potvrdili su nam u ACI-ju, biti predmet rekonstrukcije u skladu s izvornim stilom.

Rimski način života

Danas je to, kao i ostatak objekta, zapušten i prazan prostor koji vapi za životom i obnovom, a nastala je, barem tako kaže legenda, prema projektu Rudera Boškovića. Ipak, točnije će biti da je Bošković ovdje bio samo posrednik, a ne autor projekta. On je, naime, projektantima vrlo vjerojatno dostavio načrt slične saune projektirane u sklopu jednog talijanskog ljetnikovca, koja je prekopirana na područje Komolca, pa su tako Sorkočevići, među rijetkim u tome kraju, imali mogućnost uživanja u kupaonici koja je imala dovod vodene pare iz prizemlja.

"Na taj su način Sorkočevići privili rimski način života, oponašali atmosferu antičke vile rustike, i sreća je da je kupaonica očuvana i u relativno dobrom stanju pa danas postoji kao rijedak primjerak tradicijske prakse i oživljavanja antičkih idealja koje dalje treba čuvati",

Oktogonalna kupaonica ljetnikovca nastala je, barem tako kaže legenda, prema projektu Rudera Boškovića

kaže nam Lupis. Ta je oktogonalna kupaonica s nišama nadogradena u 17. stoljeću, a način na koji je u njoj projektiran sustav grijanja zrakom kroz tri centralna elementa - laconicum, caldarium i hipokaust - predstavlja za to doba tehnološko dostignuće epohe.

Sam kompleks ljetnikovca koji datira u 16. stoljeće sastoji se od tri elementa: monumentalne ladanjske kuće, vrt-perivoja te nekad idiličnog okolnog prirodnog krajolika, a stilski pripada duhu kasne renesanse i manirizma, s naknadnim baroknim elementima te jednim zidnim oslikalom s prelaska iz 17. u 18. stoljeće. Stručna literatura predstavlja ga kao jednog od graditeljski najslavenijih ladanjskih kompleksa raspoređenog u tri plana: na najnižoj razini je zidovima ograđeni renesansni vrt, potom slijede tri terase za okupljanje pa kuća u pozadini na višoj te hladoviti gajevi na najvišoj razini. Sama kuća je pravocrtnog oblika s dva kata i četverostrešnim krovistem, a građena je klesanim kamenim kvadrom.

Osim kupaonice, posebna vrijednost objekta leži i u monumentalnom kamenom stepeništu ukrašenom poklopnicama i baroknim kamenim vazama, putem kojeg je u prostor ljetnikovca bilo moguće stupiti direktno s barke. Krasiti je potom na zapadnoj strani i galerija, rastvorenna s pet lukova na pročelnoj strani, s oslikanim stijenama. Stručna literatura navodi kako je riječ o rijetkom i nenadmašnom primjeru zidnog slikarstva na području istočno-jadranskog primorja s mitološkom, arkadijskom tematikom nepoznatog autora s početka 18. stoljeća, i to radenog po uzoru baroknog klasicizma, konkretnije slikara Annibalea Carraccija.

TONCI PLAŽIBAT / CROPIX

Interijer ljetnikovca (gore lijevo), oktogonalna kupaonica (gore) i detalj zidnih slika s mitološkom, arkadijskom tematikom nepoznatog autora s početka 18. stoljeća (lijevo)

prizore ipak nema dokaza da bi bili radeni prema predlošcima.

Poseban je i renesansni vrt objekta - omeden je ogradnim zidom, a u 16. je stoljeću ureden šetnicama i pergolama te ribnjacima u kojima je obitelj uzgajala kamenje. Dodani su i mali mostovi koji su služili za prijelaze.

Ljetnikovac Skala zauzima posebno mjesto u hrvatskoj kulturi i baštini još i zato što je stoljećima bio mjesto okupljanja diplomata, književnika i umjetnika, dakle kruga ljudi kojima je obitelj uzgajala kamenje. Otac Antun Sorkočević bio je diplomat, a sin Luka prvi hrvatski skla-

Evidencijski broj / Article ID: 20128073

Vrsta novine / Frequency: Dnevna

Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska

Rubrika / Section:

TONCI PLAZIBAT / CROPIX

Detalj na pročelju ljetnikovca, koji je uvršten na popis kulturnih dobara

Objekt je stradao i u Domovinskom ratu tijekom kojega je opljačkan i dobar dio njegova inventara

datelj simfonija koji je održavao veze sa suvremenicima kao što su Fortis, Haydn, Gluck i Bajamonti. Lupis podsjeća kako je Dubrovačka Republika povodom izbora Josipa II. za austrijskog cara upravo Luku Sorokočevića poslala na austrijski dvor, prilikom čega je on vodio dnevnik svoje diplomatske misije. Dio tih zapisu danas se čuva u Državnom arhivu u Dubrovniku te je vrijedan jer je iz njega moguće iščitati tadašnja politička kretanja na dvoru, ali i diplomatske manire.

Pregоворi s fondovima

Obiteljski ljetnikovac u Komolcu tako je trenutačno jedna od najrepresentativnijih nekretnina u vlasništvu ACI-ja pa većina struke i povjesničara obnovu objekta iščekuje s nestrpljenjem, a posebno jer se nadaju da će se njome, između ostalog, ispraviti loša konzervatorska intervencija iz šezdesetih i sedamdesetih godina, kada je ljetnikovac bio obnovljen, a da se nažalost baš i nije poštovala njegova izvornost.

Potom je objekt poprilično stradao i u Domovinskom ratu, prilikom čega je opljačkan i dobar dio njegovog inventara, a lošem stanju priopćogla je i činjenica da posljednjih tridesetak godina zjapi prazan te je u tom periodu i dodatno dotrajaо. Novi zahvat na objektu za konzervatore će stoga biti poprilično izazovan - objekt će trebati očistiti od loših intervencija i vratiti mu izvorni oblik, ali ga potom prilagoditi i novoj, turističkoj namjeni.

Objekt je danas zastićen i upisan na popis kulturnih dobara Ministarstva kulture, a partner na projektu obnove bit će Hrvatski restauratorski zavod. Nažalost, datum početaka radova za koje je osiguran novac Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU još nije poznat, prvenstveno zato što još uvijek traje proces pregovora s fondovima, koji bi se uključili kao suinvestitor projekta.

U međuvremenu, nekretnina u Komolcu turiste ćeочекivati u svom starom obliku, a dotrajaо ljetnikovac golicat će maštu radoznalih prolaznika.

Od kojih mnogi možda nikad ni neće saznati kako se ovdje nekad dobro plandovalo... □